

свою увагу не лише на актуальних, а й потенційних аспектах пізнання і домогтися вищого рівня динамізму й прогностичності наукового пізнання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гірняк Г.С. Психологічне проектування змісту і структури навчально-книжкових комплексів з гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07. Ялта, 2013. 313 с.
2. Ідентичність (психологія). *Вільна енциклопедія Вікіпедія*. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_\(%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_(%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F))
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. 2-ге вид., допов. К.: Вища школа, 2001. 487 с.
4. Одинадцять загальнонаціональне опитування: Особиста свобода, безпека та питання зброї. Соціологічна група «Рейтинг». 23.05.2022 р. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/odinnadcatyy_obschenacionalnyy_opros_lichnaya_svoboda_bezopasnost_i_voprosy_oruzhiya.html
5. Психіка. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D1%96%D0%BA%D0%B0> (дата звернення: 24.05.2022).
6. Фурман А. В., Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Психодидактика проектування навчально-книжкових комплексів для студентів ВНЗ: монографія. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2012. 328 с.

УДК159.96

Jarmoch Edward
Prof. drhab., Profesor
Uniwersytet Przyrodniczo – Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Społecznych

ОŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH W POLSCE

Poruszając kwestię sytuacji zagrożenia w aspekcie funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej w Polsce rozważania należy rozpocząć od kilku definicji. Zagrożenie definiuje się m.in. „jako niekorzystne i niebezpieczne dla żywotnych interesów i podstawowych wartości danego podmiotu (jednostkowego lub

zbiorowego) działania innych uczestników życia społecznego”⁶. Natomiast *Słownika języka polskiego* podaje następującą definicję: „sytuacja lub stan, które komuś zagrażają lub w których ktoś czuje się zagrożony; też: ktoś, kto stwarza taką sytuację”⁷. Również patrząc na szeroko rozumiane zagrożenia można wymienić za S. Byliną ogólne kryterium spostrzegania zagrożeń w naukach o bezpieczeństwie. Znajdujemy tutaj trzy podstawowe zagrożenia świata ziemskiego przed zagrożeniami z kosmosu, zagrożenia spowodowane działaniami świata ziemskiego, oraz zagrożenia spowodowane działalnością człowieka w środowisku ziemskim⁸.

Obok podstawowych zadań jakimi zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w Polsce wykonują organy administracji rządowej i samorządowej⁹. Współpracują z nimi organizacje społeczne, kościoły związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia oraz pracodawcy i osoby fizyczne i prawne.

Do szczególnego przeznaczenia pomocy jest instytucja Pomoc Społeczna, która obok licznych zadań posiada kompetencje w sytuacji szczególnego zagrożenia.

Do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należą:

- regionalne ośrodki polityki społecznej, które wykonują zadania z zakresu pomocy społecznej. Na szczeblu województwa zadania wykonuje wojewoda. Istnieją struktury organizacyjne – administracji rządowej i samorządowej. Zadania samorządowe wykonuje marszałek województwa przy pomocy regionalnego ośrodka polityki społecznej - jednostki organizacyjnej powołanej do realizacji zadań pomocy społecznej w województwach samorządowych.

- powiatowe centra pomocy rodzinie wykonują zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej. Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie w miastach na prawach powiatu realizują miejskie ośrodki pomocy społecznej (miejskie ośrodki pomocy rodzinie).

- domy pomocy społecznej świadczy, na poziomie obowiązującego standardu, usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Domy dzielą się według przeznaczenia (osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie, osób uzależnionych od alkoholu).

⁶ M. Cieślarczyk, *Niektóre psychospołeczne aspekty bezpieczeństwa, wyzwań, szans i zagrożeń*, „Zeszyty Naukowe AON” 1999, nr 2 (35), s. 233.

⁷ Zagrożenie, <http://sjp.pwn.pl/szukaj/zagro%C5%BCenie.html>, dostęp 10.05.2022.

⁸ S. Bylina, *System Bezpieczeństwa Narodowego. Aksjonormatywne studium w kontekście teoretycznym i praktycznym*, Wydawnictwo UPH Siedlce, Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe, Siedlce-Drohiczyn 2017, s. 80.

⁹ E. Jarmoch, *Praca socjalna*, Siedlce – Drohiczyn 2009.

•placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oferuje poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne. Rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa prowadzi wojewoda.

•ośrodki wsparciemogą być prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu.Ośrodkiem wsparcia może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

•Szczególną formą są **Ośrodki Interwencji Kryzysowej**

Rolą ośrodków interwencji kryzysowej jest świadczenie osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu, w tym dla matek z małoletnimi dziećmi oraz kobiet w ciąży dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej, specjalistycznej pomocy psychologicznej, poradnictwa socjalnego, prawnego oraz schronienia¹⁰.

Do zadań Ośrodków Interwencji Kryzysowej w Polsce należą:

- pomoc psychologiczna
- pomoc prawna
- pomoc socjalna
- interwencje wyjazdowe na miejsce zdarzenia
- hostel - miejsca noclegowe
- psychoterapia
- grupy wsparcia
- zespoły interdyscyplinarne
- telefony zaufania
- uzależnienia
- profilaktyka
- rozwiązywanie konfliktów rodzinnych
- mediacje
- przemoc domowa
- bezrobocie
- myśli samobójcze
- żałoba po utracie bliskich
- bezdomność
- wypadki i katastrofy
- wykorzystywanie seksualne¹¹

Odnośnie ilości Ośrodków Interwencji Kryzysowej w Polsce można dokonać symboliczne podsumowanie: dolnośląskie (13), kujawsko-pomorskie (4), lubelskie

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/rodzina/institucje-pomocy-spoecznej>, dostęp 10.05.2022.

¹¹ <http://www.oik.org.pl/>

(9), lubuskie (3), mazowieckie (6), małopolskie (8), opolskie (4), podkarpackie (4), podlaskie (1), pomorskie (7), śląskie (16), świętokrzyskie (3), warmińsko-mazurskie (1), wielkopolskie (9), zachodniopomorskie (6), łódzkie (4)¹².

Podsumowując poruszane zagadnienie można stwierdzić, że system pomocy społecznej w Polsce oprócz wielu zadań, które realizowane są zgodnie z założeniami instytucji państwowych, posiadają także szczególny zakres wykonywania obowiązków związanych z sytuacją zagrożenia. Taką specjalną formę realizowania zadań spełniają Ośrodki Interwencji Kryzysowej.

REFERENCES

Bylina S., *System Bezpieczeństwa Narodowego. Aksjonormatywne studium w kontekście teoretycznym i praktycznym*. Wydawnictwo UPH Siedlce, Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe, Siedlce-Drohiczyn 2017, s. 80.

Cieślarczyk M., *Niektóre psychospołeczne aspekty bezpieczeństwa, wyzwań, szans i zagrożeń*. „Zeszyty Naukowe AON” 1999, nr 2 (35), s. 233.

Jarmoch E. *Praca socjalna*, Siedlce – Drohiczyn 2009.

<http://www.interwencjakryzysowa.pl/osrodki-interwencji-kryzysowej>

<http://www.oik.org.pl/>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/instytucje-pomocy-spolecznej>, dostęp 10.05.2022.

Zagrożenie, <http://sjp.pwn.pl/szukaj/zagro%C5%BCenie.html>, dostęp 10.05.2022.

УДК 159.98

Яблонська Т.М.

*д. психол. наук, професор, доцент кафедри психології розвитку,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Мусаєва А.

*студентка,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ЗАВДАННЯ І ДОСВІД ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ

Військова агресія Росії по відношенню до України, яка триває з 2014 року, мала і продовжує чинити негативний вплив на життєдіяльність мільйонів людей у нашій країні. Весь світ був вражений тим, що у цій війні мирне населення стало однією з мішеней ворога; через жорстокість і масовість військових злочинів, масштаб руйнувань, велику кількість потерпілих і

¹² <http://www.interwencjakryzysowa.pl/osrodki-interwencji-kryzysowej>